

Declarație cu privire la erodarea democrației în Republica Moldova

Noi, Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte, ale Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic și organizațiile neguvernamentale aderente,

Înțelegând misiunea și responsabilitatea societății civile în procesul de democratizare a țării și de protejare a drepturilor și intereselor cetățenilor:

Ne manifestăm prin această declarație consternarea față de erodarea democrației în Republica Moldova, unde dreptul fundamental al cetățenilor de a forma organele electivă ale puterii publice sunt încălcate;

Reiterăm dezacordul nostru total cu motivația și argumentele invocate de instanțele judecătorești în vederea invalidării votului a peste din 240,000 locuitori ai municipiului Chișinău, sau a circa 40% din alegătorii municipiului care și-a ales legitim primarul;

Ne exprimăm profunda îngrijorare că justiția Republicii Moldova este controlată politic și folosită ca instrument împotriva interesului public;

Suntem alarmați că acum, dar și în viitor, alegerile de orice nivel, în orice circumscripție, pot fi invalidate prin hotărâri judecătorești motivate defectuos, anulând astfel alegerea cetățenilor;

Accentuăm relevanța asigurării legalității și legitimității puterii politice și, implicit, a dreptului de a guverna, urmare a voinței poporului, exprimată în alegeri periodice și

veritabile;

Subliniem responsabilitatea comună a autorităților, a alegătorilor și a forțelor politice în edificarea și consolidarea instituțiilor democratice;

Facem apel la toate forțele politice din țară și la partenerii de dezvoltare să facă uz de toate mijloacele legale pentru a apăra funcționarea statului de drept în Republica Moldova.

–

www.alegeliber.md – **Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte** este o entitate permanentă, benevolă, constituită din 35 organizații obștești din Republica Moldova cu scopul de a contribui la dezvoltarea democrației în Republica Moldova prin promovarea și desfășurarea alegerilor libere și corecte în conformitate cu standardele ODIHR (OSCE), ale Consiliului Europei și a instituțiilor specializate afiliate acestuia.

Platforma Națională a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic este o rețea informală de organizații neguvernamentale creată în Cadrul Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic, constituită în cinci grupuri de lucru pe diferite domenii de expertiză. La momentul actual, au calitatea de membru al PN 85 de organizații ale societății civile din Republica Moldova.

Persoana de contact: Polina Panainte, Secretarul Coaliției, 022 212992, polina@e-democracy.md

Declarația cu privire la

neconfirmarea legalității alegerilor locale noi pentru funcția de primar general al municipiului Chișinău

Noi, Organizațiile semnatare, membre ale Coaliției civice pentru Alegeri Libere și Corecte, ale Platformei Naționale a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic, alte organizații neguvernamentale,

Suntem profund îngrijorați și alarmați de hotărârile emise de Judecătoria Chișinău din 19 iunie 2018 și de Curtea de Apel Chișinău din 21 iunie 2018 prin care nu s-a confirmat legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău din data 20 mai 2018 (turul I) și 3 iunie 2018 (turul II).

Declarăm cu toată responsabilitatea că suntem în dezacord total cu motivația și argumentele invocate în vederea invalidării votului a peste din 240,000 locuitori ai municipiului Chișinău, sau a circa 40% din electoratul municipiului.

Considerăm că motivația deciziilor Judecătoriei Centru și a Curții de Apel este defectuoasă, neconcludentă și subminează și mai mult încrederea cetățenilor în independență și profesionalismul sistemului judecătoresc.

Ne asumăm dreptul de a face uz de toate mijloacele legale pentru a apăra interesul public și a ne promova poziția expusă în cadrul Declarației de față.

În opoziție cu deciziile emise de instanțele judecătorești și în susținerea dezideratelor sus anunțate, prezentăm următoarele concluzii:

- **Aplicarea unei pedepse neprevăzute de legislație și pedepsirea a peste 240 mii alegători care au participat la scrutin.** Subliniem că Codul electoral prevede trei tipuri de sancțiuni: juridică (electorală), contravențională și penală. Pentru agitația electorală ilegală se sancționează contravențional candidatul/candidații cu o amendă maximă de 1500 lei (circa 75 Euro). De facto, prin invalidarea alegerilor au fost pedepsiți toți cei peste 240 mii alegători care au participat la scrutin, niciunul dintre care nu a contestat caracterul legal al scrutinului; dar și toți contribuabilii Republicii Moldova care achită taxe în bugetul de stat din care au fost finanțate aceste alegeri locale noi.
- **Argumentarea defectuoasă și neconvingătoare a hotărârilor judecătorești.** Constatatarea de către Curtea de Apel că îndemnurile concurenților electorali adresate alegătorilor chiar în ziua alegerilor au influențat rezultatele alegerilor, urma să fie analizată prin impactul acestora. Influența putea fi, deopotrivă, negativă și pozitivă. Pentru invalidarea alegerilor era necesar ca Judecătoria Centru să demonstreze că influența a fost negativă. O astfel de dovadă nu poate fi valabilă, decât dacă cetățenii sau concurenții electorali contestă rezultatele alegerilor sau dacă cetățenii se revoltă direct prin intermediul protestelor. Dacă efectul îndemnurilor concurenților electorali din ziua alegerilor a condus la creșterea participării la alegeri în cel de al doilea tur de scrutin, atunci judecătoria urma să demonstreze că o participare mai înaltă dăunează procesului electoral, lucru imposibil de demonstrat. Judecătoria Centru a constatat o influența pe care nu a calificat-o în niciun fel, lucru care descalifică decizia de invalidare a alegerilor.
- **Hotărâri judecătorești cu impact incert și destabilizator.** Deciziile abstracte ale curților de

justiție subminează întreg procesul electoral, care potrivit legislației trebuie să se încununeze cu alegerea primarului municipiului Chișinău. Dacă curțile de justiție au declarat invalidarea alegerilor, ele trebuiau să identifice la modul concret, fără echivoc, vinovații ce urmează să fie eliminați din competiția electorală pentru reluarea votării repetate. Acest lucru nu a fost făcut, iar impactul deciziilor a provocat protestul alegătorilor.

- **Niciun candidat nu a contestat rezultatele alegerilor locale noi din mun. Chișinău**, chiar dacă candidatul clasat pe locul doi a cerut doar constatarea faptelor și încălcărilor similar cu Hotărârea Curții Constituționale din 13 decembrie 2016 privind confirmarea rezultatelor alegerilor și validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova. De asemenea, rezultatele alegerilor nu au fost contestate nici de către organele electorale, nici de către misiunile de observare.
- **Continuarea practicii unei justiții selective de către sistemul judecătoresc.** Or, în cazul candidatului Partidului Politic Șor pentru comuna Jora de Mijloc, unde chiar au fost înaintate (atât de către concurenți, cât și de observatori) alegații de încălcare care puteau fi sancționate cu excluderea din cursă a concurentului și implicit anularea alegerilor pe motivul coruperii alegătorilor prin campania agresivă peste plafonul financiar permis de lege, scrutinul a fost validat. Pe de altă parte în mun. Chișinău, pentru o abatere minoră care se sancționează contravențional cu o amendă maximă de 1500 lei (circa 75 Euro) ce poate fi aplicată exclusiv candidatului responsabil de abatere și care nu este prevăzută în lista sancțiunilor juridice ce pot duce la excluderea din cursa electorală, alegerile au fost invalidate, în acest fel de facto fiind exclus din cursă candidatul învingător.
- **Tergiversarea și lipsa de transparență în procesul de examinare a cazului.** Consiliul Electoral de

Circumscripție Chișinău urma în 48 ore de la închiderea secțiilor de votare să transmită procesul-verbal și materialele anexate către instanța de judecată. Numărarea a fost finalizată pe 04.06.2018, ora 12.00, dar materialele au fost transmise în instanță doar pe 11.06.2018. Judecătoria Chișinău în mod ilegal și nemotivat a interzis observarea liberă a procesului de judecată de către reporteri și jurnaliști, ba mai mult, i-a amenințat cu aplicarea sancțiunilor. Subliniem că jurnaliștii în context electoral dispun de aceleași drepturi ca și observatorii, și au acces la toate materialele electorale și pot asista la toate operațiunile electorale, validarea mandatului fiind printre ultimele operațiuni electorale.

- **Prin emiterea deciziilor enunțate de facto are loc suprimarea nejustificată a libertății de exprimare** prin interzicerea îndemnurilor publice de mobilizare a alegătorilor să participe la votare în ziua alegerilor.
- Există dubii tot mai întemeiate că prin invalidarea alegerilor și în situația unui cadru legal imperfect, fapte confirmate în declarații publice ale unor funcționari electorali din cadrul CEC, **există riscul suprimării totale a voinței populare din municipiul Chișinău**. Astfel, există riscul că alegeri repetate să nu mai fie organizate iar capitala țării să fie condusă de primar interimar.
- **Consecințele negative ale invalidării alegerilor.** Atitudinile tranșante ale partenerilor de dezvoltare rezonază cu aprecierile referitoare la eșecul reformei justiției, confirmată odată în plus de deciziile curților de invalidare nejustificată a alegerilor primarului municipiului Chișinău. Îngrijorarea în creștere pentru cele întâmplate din cauza practicilor negative constatate, se poate extinde și asupra apropiatului scrutin parlamentar ce va avea loc în condițiile sistemului electoral mixt.
- **Protestele alegătorilor față de deciziile**

judecătorești. Demararea protestelor alegătorilor chișinăuieni sunt îndreptate spre sensibilizarea cetățenilor întregii țări și a partenerilor de dezvoltare, având drept obiectiv mobilizarea opiniei publice locale și internaționale în vederea restaurării democrației din Republica Moldova. În aceste circumstanțe, este îndreptățită solicitarea de revizuire din partea partenerilor de dezvoltare a condițiilor de acordare a asistenței de tot felul pentru autoritățile din Republica Moldova.

În contextul celor expuse, Organizațiile semnatare solicită instanțelor judecătorești să revină la normalitate, să aplice cu bună credință prevederile legale și să caseze hotărârile emise de Judecătoria Chișinău (sediul Centru) din 19 iunie 2018 și de Curtea de Apel Chișinău prin care nu s-a confirmat legalitatea alegerilor locale noi ale primarului general al mun. Chișinău din data 20 mai 2018 (turul I) și 3 iunie 2018 (turul II).

Organizațiile semnatare își reiterează suportul pentru supremația legii și supremația voinței populare și cheamă toți actorii implicați în proces să dea dovadă de maturitate politică și respect profund pentru tradițiile cu adevărat democratice.

—

www.alegeliber.md – **Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte** este o entitate permanentă, benevolă, constituită din 35 organizații obștești din Republica Moldova cu scopul de a contribui la dezvoltarea democrației în Republica Moldova prin promovarea și desfășurarea alegerilor libere și corecte în conformitate cu standardele ODIHR (OSCE), ale Consiliului European și a instituțiilor specializate afiliate acestuia.

Platforma Națională a Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic este o rețea informală de organizații

neguvernamentale creată în Cadrul Forumului Societății Civile din Parteneriatul Estic, constituită în cinci grupuri de lucru pe diferite domenii de expertiză. La momentul actual, au calitatea de membru al PN 85 de organizații ale societății civile din Republica Moldova.

Pentru detalii: Polina Panainte, Secretarul Coaliției, 022 212992, polina@e-democracy.md

[Declaratia CALC privind invalidarea alegerilor locale Chisinau 22 iunie 2018](#)

Promo-LEX a analizat finanțarea partidelor politice și activitățile desfășurate de CEC și CICDE pe parcursul anului 2017

În ziua de joi, 21 iunie 2018, Asociația Promo-LEX a prezentat rapoartele anuale privind ["Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2017"](#) și ["Implementarea Planurilor Strategice ale Comisiei Electorale Centrale și ale Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral. Retrospectiva anului 2017"](#). La eveniment au participat membri ai partidelor politice, instituțiilor de stat, societății civile, etc.

Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova, 2017

Potrivit Promo-LEX, atât legislația privind partidele politice, cât și cea electorală din 2017, rămâne încă lacunară. Similar îngrijorărilor și solicitărilor regăsite în avizul Comisiei de la Veneția din 7 decembrie 2017, Promo-LEX a identificat aceleași deficiențe în privința interzicerii donațiilor din partea cetățenilor Republicii Moldova care muncesc în afara țării; nivelului ridicat al plafoanelor anuale pentru donațiile din partea persoanelor fizice și juridice către partidele politice; lipsa supravegherii și aplicării regulilor privind finanțarea partidelor politice.

Deși, Asociația constată un progres la capitolul raportării partidelor privind gestiunea lor financiară în 2017, aceasta înregistrează acces limitat privind plenitudinea informațiilor financiare, inclusiv din cauza imperfecțiunii modelului de raport financiar propus de către CEC. Lipsa categoriilor de cheltuieli precum „consultanță politică”, „recompense pentru voluntari și agitatori”, dar și lipsa în rapoarte a rubricilor precum „cheltuieli pentru panouri stradale”, „cheltuieli pentru publicitate electronică”, „cheltuieli pentru publicitate promoțională” etc., le permit subiecților raportării să generalizeze datele, minimizând transparența cheltuielilor pe categoriile de cheltuieli menționate.

Cornelia Călin, analistă a finanțelor partidelor politice, menționează: „În rezultatul monitorizării civice pe parcursul anului 2017, monitorii Promo-LEX au identificat inexactitatea raportării cheltuielilor reale și au estimat cheltuieli nedeclarate în cuantum de cel puțin 42 748 397 lei.”

„Trezesc îngrijorări cazurile comunicate și numărul acestora privind fenomenul abuzului de resurse administrative de către partide. Potrivit interviurilor cel puțin două formațiuni politice (PDM și PSRM) au făcut abuz de astfel de resurse pe parcursul anului 2017”, adaugă experta Promo-LEX.

Raportul conține recomandări adresate legislativului, autorităților electorale, partidelor politice, precum și altor

părți interesate. Printre cele mai importante recomandări se numără:

Parlamentului Republicii Moldova:

- Includerea unor prevederi exprese ce ar obliga CEC să publice datele privind suma donată, identitatea donatorului (numele/prenumele deplin, denumirea și forma organizatorică), domiciliul/sediul și ocupația/locul de muncă sau genul de activitate, atât din rapoartele financiare anuale, cât și din cele semestriale, inclusiv din Anexele acestora.
- Excluderea prevederii care interzice finanțarea campaniilor electorale și a partidelor politice de către cetățenii Republicii Moldova aflați temporar în străinătate.

Comisiei Electorale Centrale:

- Uniformizarea formatului Rapoartelor privind gestiunea finanțelor partidelor cu cel al Rapoartelor privind finanțarea campaniilor electorale.

În cel de-al doilea raport **"Implementarea Planurilor Strategice ale Comisiei Electorale Centrale și ale Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral"**, Promo-LEX a evaluat activitățile desfășurate de CEC și CICDE pe parcursul anului 2017 prin prisma prevederilor Planurilor strategice (PS) și anuale ale acestora.

Pentru atingerea obiectivelor planificate, în anul 2017 CEC și-a propus executarea a 35 acțiuni (cu 2 mai puțin decât în 2016), care corespund prevederilor PS CEC. În opinia Promo-LEX, formată în baza analizei documentelor relevante activității CEC, în anul 2017 instituția a reușit să execute integral 51,43% din totalul activităților planificate și a executat parțial – 20,00% din totalul activităților planificate. În cazul a 28,57% din acțiuni – acestea nu au

fost executate.

Potrivit analistei Promo-LEX, Mariana Focșa, cele mai bune rezultate au fost atinse de CEC în privința sporirii transparenței în activitatea organelor electorale, precum și îmbunătățirea managementului electoral și consolidarea capacităților instituționale. De cealaltă parte, rezultate nesatisfăcătoare au fost înregistrate la dezvoltarea și implementarea modulelor SIAS "Alegeri", precum și transparentizarea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale.

Pentru atingerea obiectivelor din PS CICDE pe parcursul anului 2017, au fost planificate 29 activități (cu 5 mai puțin decât în 2016). În opinia Promo-LEX, în perioada de gestiune au fost executate integral 48,28% (14) din activitățile planificate, iar parțial au fost executate 27,59% (8) din activități. În cazul a 24,14% (7) din acțiuni – acestea nu au fost executate.

„Cele mai bune rezultate au fost atinse în privința realizării acțiunilor legate de prestarea serviciilor de instruire, diverse și inovative, în domeniul democrației participative organizate la nivel național și internațional. Rezultate nesatisfăcătoare au fost înregistrate în privința realizării acțiunilor de atragere și angajare a unei echipe de profesioniști motivați și a formatorilor care să activeze într-un mediu favorizant”, declară analista electorală a Asociației Promo-LEX.

În urma evaluării activităților desfășurate de CEC și CICDE pe parcursul anului 2017, Promo-LEX vine cu o serie de recomandări dintre care pot fi evidențiate următoarele:

Comisiei Electorale Centrale

- Identificarea și implementarea instrumentelor de comunicare reciprocă Comisia Electorală Centrală – Agenția Servicii Publice în procesul de actualizare a datelor în SIAS "Registrul de stat al alegătorilor" și

SIA "Registrul de stat al populației" (până și după alegeri).

- Identificarea și implementarea măsurilor de retenție, motivare și fidelizare a angajaților.

Centrul de Instruire Continuă în Domeniul Electoral

- Excluderea din Planurile anuale de acțiuni a activităților impuse de cadrul legal, care nu constituie acțiuni planificate, ci sunt reguli în baza cărora trebuie să activeze instituția.
- Identificarea și implementarea mecanismelor de motivare și retenție a formatorilor.

Rapoartele anuale privind ["Finanțarea partidelor politice în Republica Moldova. Retrospectiva anului 2017"](#) și ["Implementarea Planurilor Strategice ale Comisiei Electorale Centrale și ale Centrului de Instruire Continuă în Domeniul Electoral. Retrospectiva anului 2017"](#) sunt realizate în cadrul Programului „Democrație, Transparență și Responsabilitate” finanțat de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

Pentru informații, contactați:

Axenia Chirilov, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 060 16 83 14;

E-mail: axenia.chirilov@promolex.md

Galerie foto:

APEL PUBLIC privind transparența limitată în procesul de adoptare și conținutul abuziv a Hotărârii CEC nr. 1694 din 12 iunie 2018 pentru modificarea și completarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora

Chișinău, 19 iunie 2018

Coaliția Civică pentru Alegeri Libere și Corecte și organizațiile semnatare

- *exprimă dezacordul față de imitarea transparenței decizionale în procesul de aprobare de către Comisia Electorală Centrală (CEC) a modificărilor la Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora,*
- *condamnă comportamentul sfidător al CEC față de părțile interesate, în calitatea sa de autoritate publică specializată în gestionarea domeniului electoral,*
- *subliniază că CEC având la dispoziție timp limitat pentru ajustarea cadrului normativ în vederea*

organizării alegerilor parlamentare în baza unui nou sistem electoral, din considerente inexplicabile își consumă timpul și resursele pentru promovarea unor inițiative neinspirate,

- *solicită CEC abrogarea de urgență a hotărârii prin care au fost incluse condiții abuzive și limitative în domeniul monitorizării alegerilor asigurării transparenței și legitimității acestora.*

Amintim că în data de 27 aprilie 2018, pe pagina web a instituției, CEC a plasat spre consultări publice proiectul hotărârii „Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin hotărârea CEC nr. 332 din 24 octombrie 2006” [1]. Termenul limită pentru prezentare a recomandărilor a fost fixat la data de 17 mai 2018. CEC nu a prezentat nici o explicație plauzibilă privind necesitatea adoptării acestor modificări.

În temeiul Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional și a Hotărârii Guvernului nr. 967 din 9 august 2016 cu privire la mecanismul de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, Asociația Promo-LEX, în calitate de parte interesată, în data de 10 mai 2018 a transmis către CEC constatările, concluziile și recomandările sale vizavi de proiectul hotărârii înaintat pentru consultare publică [2].

Prin obiecțiile prezentate, Asociația Promo-LEX a dezaprobat în mod principial introducerea condiției obligatorii privind prezența semnăturii candidatului înaintat pentru acreditare, calificând această inițiativă drept inutilă, menită să birocratizeze și complice substanțial acreditarea și activitatea observatorilor. Întru susținerea poziției respective, au fost prezentate argumente pertinente de ordin juridic și procedural, precum și s-au făcut referințe la standardele internaționale în domeniu.

Ulterior, în după amiaza zilei de 11 iunie 2018, pe pagina web a CEC a fost plasată Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul Hotărârii CEC „Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 332 din 24 octombrie 2006” [3].

Reieșind din documentul plasat, recomandări și obiecții au fost expediate doar de către Asociația Promo-LEX. Aparent, recomandările înaintate au fost apreciate general-pozitiv de către autorii proiectului, însă fiind specificat că „lista persoanelor a căror acreditare se solicită s-a exclus și s-a introdus formularul” – ceea ce a determinat suspiciuni din partea Promo-LEX, dovedite a fi foarte rezonabile. Or nici un exemplar de formular nu era atașat și nu era clar despre ce document este vorba.

În data de 12 iunie 2018, la nici 24 ore de la plasarea Sintezei, CEC a aprobat modificările la Regulament. Referitor la procedura de aprobare și conținutul acestuia punctăm:

- *nici una din cele 16 propuneri de modificare și completare aprobate nu s-au regăsit în varianta inițială a proiectului de decizie supus procedurilor de consultare. Toate modificările sunt noi, nefiind supuse consultărilor publice. Prin urmare, constatăm aprobarea Regulamentului cu modificări care au un impact semnificativ asupra procesului electoral, fără consultarea publică a acestora, contrar prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional;*
- *a fost introdus în calitate de Anexă un Formular al demersului pentru acreditarea observatorului național, care are un caracter și mai abuziv, și mai birocratizat decât cel supus consultărilor publice. Astfel, a fost dublat numărul rubricilor care urmează a fi completate de candidatul la acreditare, fiind solicitată*

- completarea personală a așa tip de informații ca: IDNP, participarea anterioară la alegeri, adresa de mail, telefon de contact etc., precum și semnătura obligatorie (ca în buletinul de identitate);*
- *este alarmantă tentativa de limitare a dreptului de raportare a observatorului implicat în alegeri prin introducerea obligativității de asigurare a confidențialității datelor cu caracter personal la care are acces. Or interpretarea extensivă a acestor norme poate obstrucționa activitatea de monitorizare a alegerilor;*
 - *suntem categoric împotriva imixtiunilor nejustificate, prin crearea de blocaje artificiale, a autorității electorale în activitatea misiunilor de observare;*
 - *calificăm drept tentative de intimidare a activității observatorilor din partea CEC prin solicitarea arbitrară a unor astfel de informații de contact ca: numere de telefon, adrese electronice etc.;*
 - *considerăm că CEC în mod conștient și provocator a adoptat o politică de sfidare a părților interesate implicate în procesul de monitorizare a proceselor electorale.*

În contextul celor expuse, precum și în baza prevederilor Legii privind transparența în procesul decizional și a pct. 22 și 32 din Regulamentul cu privire la procedurile de consultare publică cu societatea civilă în procesul decizional, **organizațiile semnatare solicită abrogarea de urgență a Hotărârii CEC nr. 1694 din 12 iunie 2018 și îndeamnă autoritatea electorală să trateze instituția observatorului nu ca pe un inamic al său, ci ca pe un partener, poate chiar incomod, dar care contribuie la asigurarea corectitudinii și legitimității procedurilor electorale.**

În pofida acțiunilor insistente ale CEC, încă mai avem convingerea că autoritatea respectivă, de rând cu alte autorități publice responsabile de organizarea proceselor

electorale, doresc sincer desfășurarea unor alegeri libere și corecte în Republica Moldova. Or aceasta va fi imposibil de realizat fără o monitorizare liberă, echidistantă și eficientă a scrutinelor electorale de către observatori.

Organizațiile semnatare își rezervă dreptul de a descuraja prin orice metode legale inițiativele nocive ale autorității electorale supreme de a obstrucționa monitorizarea proceselor electorale și asigurării transparenței acestora.

Organizații semnatare:

Membrii Consiliului Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte:

Asociația Promo-LEX

Asociația Presei Independente (API)

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)

Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM)

Centrul CONTACT

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI)

Asociația Comunitatea „WatchDog.MD”

Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE)

Uniunea organizațiilor invalizilor din Republica Moldova (UOI RM)

Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul” (IDIS Viitorul)

Centrul de Resurse Juridice din Moldova (CRJM)

Transparency International Moldova (TI Moldova)

Fundația Est-Europeană

Centrul de Politici și Reforme (CPR)

Terra-1530

Fundația pentru Educație și Dezvoltare – Moldova

Asociația Obștească BIOS

Fundația pentru Educație și Dezvoltare – Moldova

Institutul de Politici Publice

Centrul de Dezvoltare și Management

Centrul Național de Mediu

Centrul Regional de Mediu-Moldova

[1] Comisia Electorală Centrală prezintă spre consultări publice proiectul hotărârii „Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 332 din 24 octombrie 2006”. <http://cec.md/index.php?pag=news&id=1070&rid=21954&l=ro>

[2] Opinie Promo-LEX privind conținutul proiectului hotărârii „pentru modificarea și completarea punctului 7 din Regulamentul privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 332 din 24 octombrie 2006”. https://promolex.md/wp-content/uploads/2018/05/Opinie-Promo-LEX_Regulament_CEC_Observatori_10.05.2018.pdf

[3] Sinteza obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul Hotărârii Comisiei Electorale Centrale „Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind statutul observatorilor și procedura de acreditare a acestora, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 332 din 24 octombrie 2006” <http://cec.md/index.php?pag=news&id=1074&rid=22380&l=ro>

**Promo-LEX a prezentat
rapoartele privind
monitorizarea modului de**

realizare a controlului parlamentar și a meritocrației în serviciul public în anul 2017

În ziua de vineri, 15 iunie 2018, Asociația Promo-LEX a lansat rapoarte anuale privind ["Monitorizarea modului de realizare a controlului parlamentar în anul 2017"](#) și ["Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017"](#).

Scopul evenimentului este informarea decidenților și formatorilor de opinie privind performanța Parlamentului în exercitarea funcției de control parlamentar, precum și respectarea legii la capitolul ocupării/încetării funcțiilor publice.

Ca urmare a celor relatate în raportul privind **controlul parlamentar**, se impun unele constatări esențiale, care în mare parte au rămas aceleași față de constatările din anul 2016:

- Controlul parlamentar este adeseori constrâns de un cadru legal incomplet, nefiind definite în mod corespunzător competențele de control ale Parlamentului și nici descrise clar procedurile de lucru în cadrul exercitării controlului parlamentar;
- Ineficiența întrebărilor și interpelărilor deputaților, ca instrumente ale controlului parlamentar, întrucât răspunsurile celor vizați sunt incomplete, evazive, formale și deseori expediate cu depășirea termenului stabilit;
- Lipsa cadrului legal ce ține de atragerea la răspundere (administrativă sau penală) a factorilor de decizie care furnizează deputaților, Comisiilor de anchetă informații neveridice, incomplete sau eronate duce la

imposibilitatea realizării adecvate a mandatului acestora;

- Prevederile legale ce se referă la obligația unor autorități publice (Procuratura Generală, Curtea de Conturi etc.) de a prezenta rapoarte Parlamentului sunt incomplete, iar unele situații nu sunt în general descrise.

Totuși, Parlamentul Republicii Moldova a întreprins câteva acțiuni concrete pentru a impulsiona în timp efectele unui control parlamentar modern axat pe cele mai bune practici europene. Acest efort este materializat prin următoarele acțiuni întreprinse în perioada 2017-2018:

- Elaborarea Metodologiei de evaluare ex-post privind implementarea actelor legislative și aprobarea acesteia prin Hotărârea Biroului Permanent nr. 2 din 07.02.2018. Este necesar să menționăm că procesul de evaluare ex-post a fost demarat, iar gradul de implementare urmează a fi analizat în Raportul de evaluare pentru anul 2018;
- Inițierea elaborării proiectului unui nou Regulament al Parlamentului, în care funcția de control parlamentar este abordată la un nivel mai profund și calitativ prin explicarea pe larg a procedurilor de control parlamentar și evitarea situațiilor de interpretare ambiguă a normelor de drept.

Urmare a constatărilor studiului privind controlul parlamentar în anul 2017, expertul Adrian Fetescu a prezentat un șir de recomandări care urmează a fi implementate cât mai curând posibil:

1. Descrierea în Regulamentul Parlamentului și în alte acte normative, inclusiv în cele interne, a unei proceduri clare privind controlul parlamentar, care să acopere toate dimensiunile desfășurării acestuia (audieri, moțiuni, comisii de anchetă etc.);
2. Reglementarea din punct de vedere procedural a

modalității de desfășurare a anchetelor parlamentare pentru ca acestea să constituie un instrument eficient de control parlamentar, fără conotații politice, cu atribuții foarte clare pentru comisiile de anchetă;

3. Stabilirea cadrului legal necesar pentru efectuarea obligatorie a analizei ex-post a legislației, cu elaborarea unei metodologii în acest sens, precum și identificarea autorităților responsabile de acest exercițiu.

Cu referință la cel de-al doilea studiu prezentat în cadrul evenimentului, experta Mariana Kalughin a menționat următoarele constatări privind **modul de ocupare/încetare a funcțiilor publice** în anul 2017:

- *Cadrul legal:* În procesul de reglementare, s-a remarcat tendința autorităților de a se dezice de unele etape (proba scrisă) în concursul pentru suplinirea unor funcții de demnitate și pentru ocuparea unor funcții publice de nivel superior;
- *Cadrul instituțional:* În cazul concursului pentru ocuparea funcției de director CNA, este îngrijorătoare lipsa observării concursurilor de către reprezentanții societății civile și ai mediului academic, dar și scutirea candidaților, la etapa depunerii dosarelor, de a-și prezenta viziunea asupra strategiei de dezvoltare a instituției;
- *Punerea în aplicare:* Prevederile se pun în aplicare, însă limitat. Calificativul prezentat în studiu este acordat din cauza indisponibilității informațiilor, refuzului autorităților de a furniza informații sau informațiile furnizate sunt incomplete și confuze;
- *Finalitatea:* Principiile legalității, independenței, integrității, transparenței sunt garantate limitat. Calificativul prezentat în studiu este acordat din cauza eșecurilor în garantarea principiului transparenței.

Pornind de la premisa că recomandările formulate în Raportul

anterior (2017) de monitorizare rămân actuale, dar și având în vedere evoluțiile anului 2017, experta propune:

1. elaborarea unui act legislativ unic care ar prevedea modul de organizare și desfășurare de către Parlament a concursului pentru ocuparea funcțiilor de demnitate publică (dreptsuport pentru o dezbatere publică în acest sens ar putea servi respectivul proiect aflat perolul Legislativului);
2. informarea efectivă a publicului privind concursurile organizate și desfășurate, inclusiv prin prezentarea în rapoartele instituționale de activitate a informațiilor privind aplicarea procedurilor de verificare a candidaților și testelor cu utilizarea poligrafului, precum și a informațiilor ample referitoare la rezultatele concursurilor;
3. sporirea transparenței concursurilor prin îmbunătățirea resurselor web.

Rapoartele au fost elaborate de experți independenți contractați de Promo-LEX – dl Adrian Fetescu, pentru raportul privind ["Monitorizarea modului de realizare a controlului parlamentar în anul 2017"](#) și de către dn Mariana Kalughin, pentru raportul privind ["Monitorizarea modului de ocupare/încetare a funcțiilor publice în anul 2017"](#). Ambele rapoarte conțin recomandări adresate Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului. Asociația Promo-LEX a întocmit rapoarte similare pentru perioada anului și 2016. Procesul de monitorizare a acestor subiecte de către Promo-LEX va continua până în anul 2019.

Pentru informații, contactați:

Axenia Chirilov, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX;

GSM: 060 16 83 14;

E-mail: axenia.chirilov@promolex.md

Galerie foto:

Acțiune Urgentă | Pericol grav pentru un deținut bolnav de ciroză

Omul de afaceri moldovean Serghei Cosovan, aflându-se în arest preventiv, nu beneficiază de asistența medicală necesară în privința cirozei sale hepatice acute. Autoritățile ignoră necesitatea unui tratament în conformitate cu cerințele medicale, într-un spital extern, prelungindu-i în schimb termenul de detenție preventivă cu 30 de zile, la care s-au adăugat ulterior și alte 30 de zile de arest preventiv. Starea sănătății lui Serghei Cosovan se agravează rapid și există risc major pentru viața sa.

Omul de afaceri moldovean și fostul consilier local al or. Codru, **Serghei Cosovan**, în vârstă de 46 de ani, a fost supus arestului preventiv pe data de 26 septembrie 2017 în temeiul unor acuzații de fraudă și abuz de serviciu. El a fost plasat în Penitenciarul nr.16 din Chișinău, capitala Republicii Moldova, iar arestul preventiv al acestuia a fost ulterior prelungit de către instanța judecătorească, de mai multe ori.

Aflând-se în detenție, potrivit avocaților săi și caracterului derulării procesului penal pe cauza sa cu referire la prelungirea arestului, ciroza depistată la Serghei Cosovan (degenerarea gravă a ficatului) s-a înrăutățit, rezultând în multiple hemoragii interne care pot fi oprite doar cu ajutorul intervențiilor chirurgicale prompte. La fel, el a fost diagnosticat cu hernie. Ambele diagnoze necesită tratament medical specializat, care nu este asigurat de Penitenciarul nr. 16. Avocații lui Serghei Cosovan au făcut multiple încercări de a-i schimba măsura preventivă în supraveghere judiciară, întemeindu-și cerințele pe Ordinul nr. 331 al Ministerului Justiției al RM din 2006, care reglementează procedura scutirii de arest preventiv ai deținuților grav bolnavi. La 24 aprilie, instanța de judecată, de primul nivel, din Chișinău a aplicat cerințele Ordinului nominalizat pentru a le extinde situației arestului preventiv, schimbându-i astfel forma de arest preventiv al lui Serghei Cosovan în arest la domiciliu, trimițându-l la un tratament medical

urgent. În timp ce Serghei Cosovan părăsea centrul de detenție, ofițerii de urmărire penală de la Inspectoratul de Poliție al municipiului Chișinău l-au reținut repetat, informându-l că este cercetat penal în baza unor noi acuzații de fraudă, ca rezultat acesta a fost reținut pentru 72 de ore. La 27 aprilie, instanța de judecată a dispus arestarea preventivă repetată a lui Serghei Cosovan ignorând starea de sănătate extrem de gravă al acestuia. El a fost plasat în centrul de izolare provizorie în aceeași zi.

Manifestăm îngrijorări cu privire la standardul precar de îngrijire al sănătății din spitalul Penitenciarului nr.16 care nu este echipat pentru a asigura un tratament adecvat bolilor diagnosticate. Spre exemplu, în timpul arestului său inițial, Serghei Cosovan a trebuit să fie transportat de o ambulanță cel puțin de trei ori într-o instituție medicală civilă pentru intervenții chirurgicale urgente ca urmare a cirozei, ceea ce a dus la pericol și sângerări interne. În urma fiecărei intervenții chirurgicale, medicii chirurgi au recomandat insistent ca el să nu fie plasat în detenție, ci să fie internat într-un spital specializat pentru a fi monitorizat constant de către specialiști, din motiv că ciroza sa a intrat în stadiul final, fapt ce-i pune viața în pericol.

La 18 mai, Organizația Mondială împotriva Torturii a adresat un apel în fața Curții Europene a Drepturilor Omului cu privire la eliberarea urgentă a lui Serghei Cosovan. De asemenea, omul de afaceri a fost vizitat în detenție de către o delegație a Oficiului Avocatului Poporului din Moldova, care la fel a confirmat starea gravă de sănătate a acestuia. În pofida acestui fapt, la 24 mai, instanța de judecată municipală a prelungit arestul preventiv a lui Serghei Cosovan pentru încă 30 de zile, cu pericol sporit pentru sănătatea sa, motiv confirmat prin lipsa de asistență medicală adecvată din Penitenciarul nr. 16.

Scrieți imediat în română, engleză sau în limba natală:

- Solicitarea de a-i asigura acces prompt și adecvat la asistență medicală calificată dlui Serghei Cosovan, inclusiv ca el să fie spitalizat într-un spital specializat extern cu o deservire calificată din partea medicilor;
- Solicitarea respectării Standardelor ONU Minime de Tratament al Deținuților (Regulile Mandela) cu privire la faptul că „deținuții bolnavi care necesită tratament specializat ... urmează a fi transferați în instituții medicale specializate sau spitale civile”.

DE EXPEDIAT PÂNĂ LA 20 IULIE 2018 CĂTRE:

Șeful Penitenciarului 16

Igor PATRAȘCU
sect. Buiucani
com. Pruncul, Chișinău, Moldova
Fax: +373 22 61-54-86
Adresare: Stimate dl Patrașcu

Procurorului General

Eduard Harunjen
str. Banulescu – Bodoni, 26
2005 Chișinău
+373 22 21-20-32
Email: proc-gen@procuratura.md
Adresare: Stimate dl Procuror General

În copie la:

Mihail Cotorobai, Avocat al Poporului

str.Sfatul Țării, nr.16
mun.Chișinău,MD-2012, Moldova
Email: ombudsman@ombudsman.md

La fel, de trimis copii la toate reprezentanțele diplomatice acreditate în țara nominalizată. A se include adresele ambasadelor mai jos.

A se verifica în fiecare secție expedierea acțiunii urgente

până la data nominalizată.

Informație adițională

Sistemul penitenciar din Moldova în mod cronic nu dispune de personal medical calificat și condiții adecvate pentru deservirea medicală calificată a arestaților. În Moldova, pentru ca o instituție medicală să fie calificată, aceasta trebuie să primească acreditare în conformitate cu legislația națională. Potrivit celui mai recent raport al Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante (CPT/Inf (2016) 16), spitalul Penitenciarului nr.16 este lipsit de echipament adecvat, iar majoritatea celulelor sunt supraaglomerate. La fel, nu există o unitate medicală acreditată oficial. CPT s-a exprimat de asemenea critic față de numărul redus de personal medical prezent în momentul vizitei.

În 2017, Comitetul ONU împotriva Torturii (CAT) și-a exprimat îngrijorarea cu privire la calitatea asistenței medicale acordate deținuților în instituțiile penitenciare din Moldova. În raportul comitetului, s-a recomandat autorităților din Moldova să-și intensifice eforturile de angajare și instruire a personalului medical, să stabilească și să pună în aplicare procedurile legale adecvate, iar unitățile medicale să fie transferate în subordinea Ministerului Sănătății, asigurând astfel respectarea cerințelor minime de acreditare.

Standardele de acordare a îngrijirii medicale sunt reglementate printr-o serie de documente internaționale. În special, art. 27(1) din *Regulile Mandela* stipulează transferul deținuților bolnavi care necesită tratament medical specializat din penitenciare în spitale civile.

Importanța garantării îngrijirii medicale în locurile de detenție este reiterată în *Principiile ONU de Protecție a Tuturor Persoanelor aflate în orice Formă de Detenție sau Arest*. Astfel, Principiul 24 reglementează că asistența

medicală și tratamentul medical urmează a fi furnizate gratuit ori de câte ori este necesar unei persoane reținute sau care se află în detenție în custodia statului. Alte criterii detaliate au fost elaborate de către Comitetul European pentru Prevenirea Torturii (CPT) în cel de-al 3-lea Raport General. În special, paragraful 38 prevede că „un centru medical din cadrul unui penitenciar trebuie să poată oferi îngrijiri medicale și asistență medicală ... în condiții egale și comparabile cu cele de care beneficiază pacienții din comunitatea civilă externă”.

Regulile Penitenciare Europene ale Consiliului Europei stipulează în punctul 40.5 că „toate serviciile medicale, chirurgicale și psihiatrice necesare, inclusiv cele disponibile în mod general în comunitate, urmează a fi furnizate deținutului în caz de necesitate”. La fel, punctul 46.1 reglementează că „arestații bolnavi, care necesită tratament specializat, vor fi transferați în instituții specializate sau spitale civile în cazul în care un astfel de tratament nu este disponibil în izolator”.

Refuzul asigurării cu îngrijiri medicale adecvate este considerat drept o formă de tortură, fie un alt tip de re-tratamente.

Nume: Serghei Cosovan

Sex m/f: m

UA: 108/18 Index: EUR 59/8516/2018 Data lansării: 11 iunie 2018

Sursă: amnesty.md

De asemenea, vedeți și:

1. [Organizația Mondială Împotriva Torturii solicită intervenția urgentă a autorităților Republicii Moldova în cazul lui Serghei Cosovan;](#)
2. [\(Video\) Cazul Cosovan: Eliberat din penitenciar, ca să fie](#)

reținut în izolatorul de poliție;

3. Dispunerea arestării abuzive de către instanțele de judecată pune în pericol viețile omenești.

Republica Moldova condamnată pentru rele tratamente în detenție față de o femeie bolnavă de cancer

Hotărârea în cauza Botnari v. Moldova

La 5 iunie 2018, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Botnari v. Republica Moldova (nr. 74441/14).

Reclamanta, Viorica Botnari, care a fost deținută în penitenciar în perioada 2011-2016, s-a plâns în fața Curții în temeiul Articolului 3 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, invocând că a fost deținută în condiții inumane, care au dus la agravarea problemelor sale de sănătate. În același timp, acesteia nu i-a fost acordată asistența medicală corespunzătoare, precum și un remediu efectiv întru realizarea drepturilor sale.

La data de 26 februarie 2003, reclamanta a fost diagnosticată cu *limfomă non-Hodgkin*, o varietate a cancerului de sânge. Această boală i-a afectat splina, măduva oaselor și nodurile limfatice. De asemenea, ea a fost diagnosticată cu hepatită cronică.

Potrivit reclamantei, pe durata detenției, tratamentul medical a fost întrerupt și administrația a refuzat să o transfere la spital. După transferarea la penitenciar, ea nu a fost asigurată cu asistență medicală corespunzătoare stării sale.

Pe durata detenției, starea sănătății s-a agravat, din motiv că nu a avut un specialist oncologic și chemioterapist disponibil. În aprilie 2013, reclamanta a fost supusă unei sesiuni de chimioterapie în spital.

În baza a două extrase din fișele medicale ale reclamantei datate cu 26 iunie 2014 și 9 iulie 2015, semnate de șeful și adjunctul unității medicale din Penitenciarul nr. 13, reclamanta avea nevoie de tratament special în Institutul Oncologic și starea medicală era calificată ca de o seriozitate medie. Tratamentul oncologic necesar nu i-a fost acordat în volum suficient reclamantei.

Curtea a constatat violarea art. 3 și 13 din Convenție și prin urmare i-a acordat 10.000 Euro cu titlu de prejudiciu moral și 1.500 Euro cu titlu de costuri și cheltuieli.

Problema sistemică

În cauza Botnari, în fața Curții Europene a Drepturilor Omului, autoritățile au declarat că între Departamentul Instituțiilor Penitenciare și Institutul Oncologic, anual era încheiat un contract pentru prestarea serviciilor medicale în valoare de doar 35.000 lei (la un număr mediu de 7500 de deținuți în sistemul penitenciar în perioada indicată).

Potrivit datelor statistice furnizate de Departamentului Instituțiilor Penitenciare (15/3865), până la 25 septembrie 2017, în sistemul penitenciar au decedat 27 de persoane (majoritatea din cauza bolilor, inclusiv oncologice).

Până în prezent, Republica Moldova a fost condamnată la Curtea Europeană în 14 cazuri în legătură cu neacordarea asistenței

medicale adecvate în detenție (2005 – Șarban; 2006 – Boicenco, Holomiov; 2007 – Istratii și alții, Stepuleac; 2008 – Levița; 2009 – Paladi; 2010 – Brega, Oprea; 2011 – Lipencov, Pascari; 2015 – Veretco; 2016 – Savca; 2017 – Grecu).

Comitetul ONU împotriva torturii prin raportul său final din 21 decembrie 2017 a solicitat Guvernului Republicii Moldova îmbunătățirea volumului și calității serviciilor medicale în instituțiile penitenciare și transferarea Penitenciarului nr. 16 în subordinea Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale. Cu toate acestea, Ministerul Justiției a refuzat includerea în Planul Național de Acțiuni în Domeniul Drepturilor Omului pentru anii 2018 – 2022 a transferării instituțiilor medicale din subordinea DIP în cea a Ministerului Sănătății.

Potrivit Avocatului Vieru Vadim, "această decizie CtEDO reconfirmă calitatea proastă a asistenței medicale acordate deținuților în sistemul penitenciar. Refuzul deliberat al autorităților de a întreprinde o reformă sistemică a serviciilor medicale prestate în instituțiile de detenție, contrar recomandărilor organizațiilor internaționale, va duce la noi condamnări la Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Proba actuală a dezastrului din sistemul medical penitenciar este decesul lui Andrei Brăguță și starea medicală foarte proastă a pacientului Serghei Cosovan, care se înrăutățește și există riscul survenirii eminente a decesului."

Pentru informații, contactați:

Axenia Chirilov, Ofițer de comunicare al Asociației Promo-LEX;

GSM: 060 16 83 14;

E-mail: axenia.chirilov@promolex.md

Încălțări masive ale drepturilor omului în regiunea transnistreană

În perioada aprilie – mai, 2018, un grup de locuitori din orașul Tiraspol, regiunea transnistreană, au solicitat de la reprezentanții administrației or. Tiraspol autorizarea unor întruniri publice de cel puțin 8 ori. Prin intermediul întrunirilor publice, cetățenii doreau să-și exprime nemulțumirea legată de problemele sociale care se agravează în regiunea transnistreană. În toate cele 8 cazuri, administrația regiunii a refuzat autorizarea întrunirilor fără careva motive justificate.

Chiar dacă administrația orașului Tiraspol nu a autorizat întrunirile solicitate, la 2 iunie 2018, un grup de persoane au organizat o întrunire publică. În cadrul întrunirii, aceștia au criticat reprezentanții administrației din regiunea transnistreană în legătură cu situația socială precară din stânga Nistrului.

La 3 iunie 2018, reprezentanții miliției din regiune au reținut aproximativ 40 de persoane care au participat la întrunirea din 2 iunie 2018. Persoanele reținute au fost escortate la sediul miliției din orașul Tiraspol. Motivul reținerii invocat de reprezentanții miliției din regiune ar fi – ilegalitatea întrunirii publice din 2 iunie 2018.

Rudele persoanelor reținute, au comunicat că în unele cazuri, reprezentanții miliției au aplicat forța fizică, au înjosit verbal, au interzis utilizarea wc-ului, au solicitat de la persoanele reținute să semneze documente ale căror conținut nu este clar. Până în prezent nu este cunoscut numărul exact al persoanelor reținute și motivul reținerii.

La 4 iunie 2018, așa zisele judecătoria din regiune au

sanționai participanții la întrunirea publică din 2 iunie 2018 în legătură cu pretinsa încălcare a ordinii în cadrul întrunirii publice. Au fost aplicate pedepse administrative de aplicare a arestului administrativ până la 15 zile, inclusiv au fost aplicate amenzi.

[Mai multe detalii, în conferința de presă organizată de Oleg Horjan.](#)

Asociația Promo-LEX condamnă încălcările în masă a drepturilor omului care au loc în regiune ca rezultat al întrunirilor publice organizate.

Asociația Promo-LEX face apel către Procuratura Republicii Moldova de a investiga acțiunile de încălcare a libertății întrunirilor, dreptului de a nu fi supus torturii, dreptului la libertatea și siguranța persoanei și alte încălcări care au fost comise în perioada indicată.

În luna mai, Asociația Promo-LEX a mobilizat apolitic alegătorii din șapte localități

[Tot mai puțini tineri sunt prezenți în localitățile rurale. Aceasta este observația voluntarilor implicați în Campania de Educație Civică și Electorală "IEȘI la VOT!", organizată în perioada 7-31 mai 2018.](#)

Asociația Promo-LEX a organizat pentru a cincea oară, Campania

de Educație Civică și Electorală "IEȘI la VOT!", cu sloganul "Tu ești ȘEF/Ă!".

Scopul campaniei a fost promovarea votului conștient și informat, și mobilizarea apolitică a cetățenilor cu drept de vot, în special a tinerilor.

Aceasta a fost implementată în contextul Alegerilor Locale Noi din 20 mai 2017 și a fost organizată în toate cele 7 localități de campanie (com. Volovița, raionul Soroca; comuna Pîrlița, raionul Ungheni; comuna Jora de Mijloc, raionul Orhei; comuna Leușeni, raionul Hîncești; satul Nemțeni, raionul Hîncești; mun. Bălți și mun. Chișinău).

În mun. Chișinău, campania s-a desfășurat și în suburbiile: or. Sîngera, or. Cricova, or. Vadul lui Vodă, or. Durlești, or. Vatra și or. Codru.

Astfel, în vederea mobilizării apolitice a circa 5200 de cetățeni cu drept de vot din cele 7 localități de campanie, Asociația Promo-LEX a implicat 64 de voluntari și 8 coordonatori locali.

Parteneriat pentru un vot educat

Promo-LEX, în parteneriat cu Asociația "Primăria Mea" a organizat în municipiul Chișinău, campania "TU EȘTI ȘEF/Ă!",

care a constat atât evenimente publice, cât și activități de informare online pentru locuitorii orașului.

Astfel, 5 evenimente publice au avut loc în cartierele Rîșcani, Botanica, Ciocana, Buiucani și Centru, în cadrul cărora Asociația "Primăria Mea" a distribuit broșuri cu răspunsurile candidaților la funcția de Primar General al municipiului Chișinău la cele mai importante 7 probleme ale chișinăuienilor: calitatea proastă a drumurilor/trotuarelor; lipsa parcarilor; construcțiile neautorizate, starea subteranelor, aspectul inestetic al orașului și transportul public.

Campania online a Asociației "Primăria Mea" a constatat în infografice, spoturi video, articole și un sondaj ce au avut scopul de a îndemna tinerii să participe la vot și de a informa cetățenii despre soluțiile candidaților pentru priorităților chișinăuienilor.

În urma acestor activități realizate cu implicarea a 15 voluntari, au fost informați și îndemnați să participe la alegeri circa 33 000 de cetățeni.

Dezbateri Publice Electorale

Din 31 candidați ai partidelor politice înscriși în cursa electorală pentru funcția de primar, 15 nu s-au prezentat sau au refuzat participarea la Dezbaterile Publice Electorale organizate de Asociația Promo-LEX.

În cadrul aceleiași campanii, Asociația Promo-LEX și-a propus organizarea în ambele tururi de scrutin, 10 Dezbateri Publice Electorale, în toate cele 7 localități de campanie.

Scopul dezbaterilor publice electorale a fost crearea unei platforme de dialog între cetățeni și candidații la funcția de primar, având ca temă principală "Soluționarea problemelor principale și dezvoltarea comunității".

Cu toate acestea, în contextul primului tur, în perioada 15-18 mai, au fost organizate doar 3 dezbateri, în mun. Chișinău (2 dezbateri) și mun. Bălți (1 dezbateri). Iar, în contextul celui de al doilea tur din mun. Chișinău, pe data de 29 mai 2018, Asociația Promo-LEX a organizat o singură dezbateri.

În toate celelalte localități însă, majoritatea candidaților au refuzat invitația Asociației Promo-LEX, lipsind astfel cetățenii de posibilitatea de a auzi și discuta soluțiile propuse de către aceștia pentru problemele reale din localitățile lor.

Dezbaterile Publice Electorale din mun. Chișinău și mun. Bălți au fost transmise online și urmărite de 4 945 de persoane, iar circa 220 de persoane au participat la acestea.

Dezbateri Publice Electorale la Radio Moldova 2

De asemenea, în perioada 7-31 mai 2018, Asociația Promo-LEX, în parteneriat cu IPNA Compania "Teleradio-Moldova", a organizat 13 dezbateri publice electorale la Postul Public de Radio Moldova2.

Dezbaterile au fost transmise în direct de Privesc.eu și au fost urmărite în total de circa 15 791 de persoane.

"Implicarea voluntarilor în promovarea votului conștient și mobilizarea apolitică a tinerilor este dovada faptului că rolul lor ca cetățeni este mai mult decât importantă, este necesară pentru ca schimbarea pe care și-o doresc, să aibă

loc. Iar, le fel de importantă este calitatea și atitudinea celor care își doresc să fie aleși în funcția de primar față de propriul electorat. De cele mai multe ori aceasta demonstrează că votul este subestimat ca valoare și impact” a menționat Irina Corobcenco, manager programe educaționale din cadrul Asociației Promo-LEX.

Pentru mai multe detalii, contactați Ofițerul de Comunicare, Axenia Chirilov, GSM: 060168314, e-mail: axenia.chirilov@promolex.md.

Campania de educație civică și electorală "IEȘI la VOT!" a fost organizată în cadrul Programului "Democrație, Transparență și Responsabilitate", susținută financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională.

Situația școlilor cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană la final de an școlar 2017-2018

Dreptul la educație pentru elevii celor opt școli cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană rămâne a fi încălcat.

Aproximativ 21 de reprezentanți ai miliției din regiunea transnistreană au fost prezenți la careul solemn de închidere a anului școlar, la gimnaziul din s. Roghi.

Reamintim că și la început de an școlar, la 1 septembrie 2017, un număr considerabil de milițieni au fost observați în

perimetrul curții gimnaziului. Detalii aici: <https://bit.ly/2LNHNmD>

Și celelalte 7 școli cu predare în grafia latină din regiunea transnistreană continuă să se confrunte cu diverse tipuri de amenințări. Deja de mai mulți ani partea solemnă ca careurilor are loc fără intonarea imnului de stat și arborarea drapelului.

Amintim că, deși Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a pronunțat Hotărârea în cauza Catan și alții, aceasta rămâne neexecutată. Prin Hotărârea CtEDO din data de 19.10.2012 a recunoscut violarea Articolului 2 Protocol 1 – Dreptul la Educație în raport cu Federația Rusă, detalii aici: <https://goo.gl/Rf84dw>

